

LECTURA

'Auto da fe', el relat de Gisela Asensio Company

ECONOMIA

La factura de la llum serà la més cara de tots els temps

MÚSICA

'Imagine', de John Lennon, el Clàssic de la setmana

EL

MAGAZÍN

Divendres, 3 de setembre de 2021

ARACELI SEGARRA

**"El gran alpinista
fa l'activitat
per a ell, no per
demostrar
res a ningú"**

ENTREVISTA

ARACELI
SEGARRA
ROCA

“El gran alpinista fa l’activitat per a ell, no per demostrar res a ningú”

Enguany fa 25 anys que l’alpinista lleidatana Araceli Segarra Roca es va convertir en la primera dona de l’Estat que va escalar l’Everest coincidint amb la filmació d’un documental en format IMAX i després de participar en el rescat de la pitjor tragèdia de la història al cim més alt del món, on un total de vuit persones van morir el 10 de maig d’aquell any atrapats en una tempesta de neu mentre intentaven coronar la muntanya. Tot i això, aquesta esportista no s’ha allunyat de les muntanyes, amb les quals sempre ha mantingut una estreta relació realitzant més d’una trentena d’expedicions.

Text: Marc Codinas

Fotografia: Alfons Valls/Jordi Cañameres

L’alpinista lleidatana Araceli Segarra Roca (1970) és un inspirador exemple de determinació i èxit. Des de ben jove s’ha dedicat al muntanyisme i, concretament, a l’alpinisme, coronant diversos cims superiors als 8.000 metres a més de l’Everest, i ha escalat vies de gran dificultat. Durant els anys, ha estat capaç de combinar l’escalada amb un gran nombre de diferents feines, incloent-hi les de model, escriptora, conferenciant i presentadora de televisió.

D’on va sorgir la seva afició per la muntanya?

Va ser una cosa progressiva. Vaig començar fent espeleologia a través d’un curs al Centre Excursionista de Lleida i arran d’això vaig anar descobrint altres esports. Amb l’espeleologia vaig agafar la base de tècniques amb cordes i maniobres. Més tard vaig complementar amb esquí de muntanya, escalada esportiva, escalada amb gel... Tot i que a casa no es feia muntanya.

No ha tingut mai patrocinadors de manera fixa. De quina manera s’ha finançat les expedicions?

No he treballat mai amb esponsoritzacions i quan he aconseguit diners per a un projecte ha sigut per pagar les despeses. M’ho he hagut de construir tot jo mateixa. He treballat en botigues d’esports de muntanya, com a secretària, cuidant nens, a la fruita, dibuixant plans aeris... Hi havia èpoques que tenia tres feines alhora i estudiava a les nits.

“Més de la meitat dels projectes que he provat no els he assolit però hauria pogut fer-ho fent-los per la via fàcil”

Entre altres ocupacions, també escriu contes infantils en els quals la protagonista és una nena alpinista que es diu Tina.

Tot el que explico als contes és fruit dels coneixements que he anat adquirint o he viscut a la muntanya. La idea dels viatges de la Tina era intentar que la canalla no perdi aquest esperit i aquesta intuïció i curiositat innata que té. La gent adulta que encara té esperit d'aventura és la que s'aconsegueix alliberar dels estereotips, dels dubtes, del que diran... Els nens no en tenen, d'això. Encara no han estat coberts per aquestes capes.

Enguany fa 25 anys de la seva ascensió al cim de l'Everest. Com ha canviat des de llavors l'alpinisme?

Pujar muntanyes a l'Himàlaia amb portadors, cordes fixes i traça oberta no és ben bé alpinisme, és un altre tipus d'esport. A vegades els mitjans de comunicació no transmeten correctament els conceptes. L'alpinisme és una altra cosa i jo crec que no ha canviat. És obrir una via nova o repetir una via on la progressió la portes tu, on l'activitat té un nivell tècnic i sobretot un compromís, el compromís de la dificultat. El gran esportista fa l'activitat per a ell, no per demostrar res a ningú, sinó per rebre una joia, aconseguir una satisfacció personal.

Durant la seva expedició a l'Everest per rodar el documental IMAX va tenir lloc aquell fatídic accident en el qual van morir vuit persones el 10 de maig del 1996. Creu que la pel·lícula 'Everest' (2015) reflecteix la realitat del que va passar?

El rescat el vam dur a terme nosaltres, que no sortim pas a la pel·lícula. No hi havia ningú més a la muntanya. Bé, hi havia una expedició sud-africana que no va col·laborar en el rescat, i després hi érem nosaltres, que vam pujar i vam oferir el nostre material posant-nos en perill a nosaltres i el nostre projecte, que era fer el documental sobre una ascensió a l'Everest i que vam haver de parar.

Hi ha hagut algun moment en què hagi pensat allunyar-se del muntanyisme?

En realitat, no. En primer lloc saps que és un tema que existeix, que pots morir o pots tenir un accident. M'hauria plantejat retirar-me si hagués vist que soc una persona negligent, és a dir, que cometo uns errors que són qüestionables o que no tinc prou habilitat i les meves actuacions poden tenir conseqüències cap als altres. M'he retirat de moltes muntanyes perquè si hagués continuat hauria posat la meua vida en perill i podria haver necessitat un rescat. El fet de portar-me jo mateixa a aquesta situació implica que hi haurà persones que hauran de venir a rescatar-me, i posar la seva vida en perill.

Quina ha estat la seva expedició preferida que hagi fet fins ara?

Això és com demanar-li a un pare que triï quin fill s'estima més. Però sobretot les que més m'han agradat són les que no he pogut fer cim. Estar al K2 completament sols en un campament a 7.000 metres d'alçada sense cap mena d'ajuda, sense portadors, cordes fixes ni oxigen i no fer cim em va deixar un record molt bo. Em deixa la satisfacció que m'he atrevit a trencar una barrera psicològica. Més de la meitat de projectes que he provat no els he assolit, però hauria pogut fer-ho fent-los per la via fàcil.

Per què va triar la Cerdanya per viure-hi?

“Tot el que explico als contes de la Tina és fruit dels coneixements que he anat adquirint o el que he viscut a la muntanya”

M'he anat movent molt a la vida: he viscut als Estats Units, Mèxic, Barcelona... A poc a poc em vaig anar allunyant de la civilització urbana i ara visc aquí. La vida a la Cerdanya és caríssima, però m'agrada perquè estic a tocar de la natura. Quan no treballo entreno, i intento sortir cada dia. Esquí de muntanya, esquí de fons, bicicleta, escalada...

Té cap expedició en ment de cara al futur?

Sempre tinc projectes i viatges al cap. Fa unes tres setmanes érem als Alps escalant, ara marxarem a Picos de Europa... Fins fa poc ho teníem tot una mica parat per la Covid. Com que m'ho pago jo i els projectes són autofinançats no tinc necessitat d'anar-los promovent. Un cop ja he fet una activitat, com just abans de la pandèmia, que vam anar al Txad a obrir unes vies a unes parets que no coneix ni la tieta, doncs ho explico.

OPINIÓ

Pere Martí i
Bertran

Voluntariat cultural

El voluntariat, o col·laboració desinteressada, és un fenomen molt arrelat al nostre país. Només cal veure el nombre d'esplais, ateneus, ONG, clubs d'esports de base, grups de teatre amateur... que trobem arreu del territori. Molt sovint, però, quan es parla de voluntariat només es pensa en el voluntariat social i, més recentment, en el mediambiental, molt importants, val a dir-ho, però no pas únics, per sort nostra i de la llengua i la cultura catalanes. Amb el terme *voluntariat social* em refereixo a entitats ben conegudes com poden ser Càritas, el Banc dels Aliments, la Creu Roja, i tantes ONG i fundacions que fan una feina importantíssima, i més en els temps que corren, a favor dels migrants, els exclosos socialment... Amb el terme *voluntariat mediambiental* em refereixo a les nombroses associacions, ONG, entitats... que treballen per preservar i millorar el medi ambient, la vida dels animals..., i que cada vegada són més presents en l'àmbit local amb iniciatives com la neteja de lleres o de boscos, la cura d'animals abandonats...

Si m'ho permeteu, però, avui em centraré en un voluntariat molt menys visible, almenys als mitjans de comunicació, com és el voluntariat cultural, i més concretament en una de les seves

branques, encara més desconeguda gosaria dir: la premsa local. El voluntariat cultural, com els altres voluntariats, té nombroses manifestacions. Pensem, per exemple, en iniciatives a favor de la llengua catalana com les que duen a terme entitats com la CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua) o el Consorci per la Normalització Lin-

A Catalunya hi ha desenes de publicacions fruit de la generositat de gent que s'estima els pobles

güística (pel seu programa "Voluntariat per la Llengua" ja hi han passat més de 100.000 parelles!); pensem en el món del teatre amateur, amb una vida tan llarga i tan productiva a tants i tants pobles de tots els Països Catalans, i amb una Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya tan activa; pensem en les nombroses entitats que anualment, sobretot al voltant de sant Jordi, organitzen concursos literaris i que, juntament amb els escolars, són la base, el planter, de tants escriptors que s'hi han estrenat; pensem... Però, com us he dit,

em voldria centrar en la premsa local, que tant pes té a Catalunya i que també ha estat la pedrera de tants i tants periodistes. Aquesta premsa, en bona part agrupada a l'ACPC (Associació Catalana de la Premsa Comarcal), que també inclou els mitjans comarcals com el nom indica, força més professionalitzats però també amb molts col·laboradors voluntaris, té una llarga tradició i es manté ben viva a pobles i ciutats de mides molt diferents. L'associació esmentada ja es va fundar l'any 1980 i actualment la formen unes 140 publicacions, totes de pagament, un requisit imprescindible per formar-ne part, ja que es vol diferenciar clarament de la premsa gratuïta. A aquest reguitzell de publicacions encara hi hauríem d'afegir els butlletins municipals i programes de festa major, els de partits polítics i d'associacions diverses..., tots fets amb l'esforç, la generositat i el voluntarisme de tanta i tanta gent que ens estimem els pobles i que no ens fa res de dedicar un mica del nostre temps a activitats culturals que els enriqueixen, els fan més vius i més coneguts. Que per molts anys puguem gaudir d'aquest voluntariat cultural que ens fa ser una cultura una mica més rica, més viva i més universal a partir de la valoració d'allò que és local.

Llorenç
Capdevila

DE REÜLL

Ulleres de sol

A l'estiu tothom s'amaga darrere d'unes ulleres de sol. Hi ha qui en porta tot l'any, que se les posa tan bon punt apunta un raig de llum per entremig dels núvols. Hi ha qui, fins i tot, en porta en espais tancats o quan el cel està tapat. Hi ha qui, en canvi, en porta sobretot a les vacances, perquè és un complement que combina amb la tovallola i el parasol. Hi ha qui, d'altra banda, se les posa tan sols per conduir, perquè el sol enlluerna, sobretot quan ve de cara. També hi ha, és clar, qui n'ha de dur per qüestions de salut. I, finalment, hi ha qui no en porta mai.

El darrer grup no és pas el més nombros, però és el meu i em dispeno a proclamar que el dia del judici és l'únic grup que se salvarà de cremar com llucet a l'infern. Ho confesso: no he suportat mai les ulleres de sol i em refio poc dels qui en porteu. Reconec que de jove n'havia intentat dur, perquè això d'amagar els ulls darrere d'un vidre pintat et feia semblar *txatxi*. Com més opac era el vidre, més interessant et senties. Fins que un de la colla va aparèixer amb unes ulleres amb el vidre de mirall i tots vam flipar tant que es va convertir automàticament en el líder indiscutible. En duïen les estrelles del rock, els famosos de Hollywood, els *porretes* que volien dissimular la vermellor dels ulls i els païos més autèntics i simpàtics del

panorama mediàtic: els Blues Brothers, el Travolta, el Lou Reed, l'Elton John.. Jo me les posava i, al cap de cinc minuts, me les havia de treure o tirar-les cap amunt, fent visera.

El cas és que m'agrada veure les coses tal com són, i un filtre que les enfosqueixi el cervell me l'interpreta com una estafa per als ulls. Perquè, no ens enganyem, amb ulleres de sol els colors s'atenuen o, directament, desapareixen. Viatjar a l'altre cap de món i mirar-ho tot a través d'unes ulleres de sol em sembla un despropòsit.

Hi ha milions de turistes que, al llarg dels anys, no han vist la llum sobre el Taj Mahal o els canals de Venècia, que han vist les platges de Tailàndia com

si sempre estigués núvol, que no han apreciat els colors de les espècies en un mercat d'Istanbul i el verd dels boscos pirinencs s'ha convertit en un indefinit color merda d'oca... Mireu què us dic: fins i tot crec que conduir amb ulleres de sol està sobrevalorat. Amb ulleres fosques el sol de cara no molesta tant, és cert, però no hi veus pas amb més nitidesa i, en canvi, hi veus menys!

Digueu, doncs, el que vulgueu. A mi no em convencereu i us tinc a tots ben calats: porteu ulleres de sol no pas per comoditat, sinó perquè us agrada presumir, per fer-vos els interessants o per amagar l'espill de l'ànima que són els ulls. Confesseu i ja veureu com les dureu amb la consciència més tranquil·la.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Autopistes i peatges

Hi ha temes que no són de blanc o de negre, i el tema de l'eliminació dels peatges pertany a aquesta categoria. Que de cop i volta s'hagin aixecat les barreres que t'obligaven a passar per caixa tan sovint resulta un alliberament. A Catalunya, que teníem la sensació certa que hi havia una profusió més gran que a cap altre lloc de vies de pagament, té importància material però també simbòlica. S'han alliberat 556 quilòmetres a Catalunya, curiosament de les autopistes de propietat de l'Estat, mentre que els 120 quilòmetres de pagament que queden són de la Generalitat. Encara que té explicacions tècniques sobre els venciments de la gestió, una mica contradictori sí que resulta. Però és bo o no és bo que ja no haguem de pagar? Doncs sí, i no. Com moltes coses a la vida és bo i dolent alhora, té una càrrega ambivalent. El primer a tenir en compte, és que els costos de manteniment de les vies els haurem de pagar igualment, el que passa és que ho farem a través dels impostos. Una manera indirecta de fer-ho, que fa menys mal però que ens afecta també particularment. És més, ara contribuïa qui utilitzava aquestes vies i ara ho farem tots plegats, les fem servir o no. És millor pagar per ús? En part sí, és més just. Ara bé, la tarifa no discriminava entre els usuaris que ho eren per necessitat d'aquells que ho feien per gust i encara menys entre els diferents nivells de renda dels conductors dels vehicles. El que sí que és segur és que la gratuïtat augmentarà l'afluència de trànsit per aquestes vies ràpides, funcionarà com un estímul al trànsit rodat ara que, almenys teòricament, ens toca-

ria justament impulsar la reducció dels vehicles privats per minimitzar la contaminació i l'impacte sobre l'escalfament global. Sembla una mica contradictori mirat en termes mediambientals. També és cert, però, que no sempre el transport públic és suficient o prou eficient perquè mudem d'hàbits en el desplaçament. Però també passa, a vegades, que la crítica al transport públic amaga una excusa, unes molt poques ganes de mudar d'hàbits en una cultura on anar a tot arreu amb el propi cotxe és gairebé una addicció.

Que aquestes vies ràpides incorporin trànsit provinent de vies alternatives més lentes però que tenien l'atractiu que no es pagava tarifa pot resultar molt beneficiós en algunes zones. Al Maresme, suposarà una significativa descongestió d'una Nacional II que constituïa una barrera entre aquestes poblacions i el mar, i es convertirà ara en una via menor i d'un flux de vehicles d'escala més local. Probablement els millorarà molt la qualitat de vida. Però no a tot el territori serà així. Canalitzar el trànsit per vies ràpides que aïllin la circulació de l'entorn i de les poblacions no sempre és bo ja que justament el viatger ni interactua ni veu el territori pel que passa. L'autopista crea un sistema autista de moure's en el qual només importa l'origen i la destinació. Entremig, no hi ha territori ni paisatge a considerar, ja que només fa una funció purament utilitària per al que es desplaça, tot i que justament la petjada visual i física de l'equipament sol condicionar, i molt, els llocs per on passa. Una barrera més aviat lletja i infranquejable. Ja sé

que sovint quan anem amunt i avall ho fem per utilitat i no estem per romànticismes, però certament en el concepte antic de viatge, el més rellevant no és la destinació sinó el camí que es feia, el que passava en el trajecte que se seguia.

En el món en què vivim i especialment en el nostre país, el sistema d'autopistes resulta necessari, inevitable i imprescindible. Almenys a dia d'avui. És la manera principal com ens desplaçem en distàncies mitjanes i la forma en què es mouen bona part de les mercaderies. El transport col·lectiu resulta només complementari a l'hora d'anar per Catalunya. Està fet i pensat d'aquesta manera. De manera immediata és bo que tinguem una bona xarxa d'autopistes ben mantingudes i, a més, gratuïtes. La realitat, però, és també que això obeeix a un model de mobilitat antic i que es contradiu amb les declaracions de bones intencions que fem sobre els impactes mediambientals, la petjada de carboni i sobre el futur del planeta. Ens omplim la boca amb el concepte de sostenibilitat, però el model de transport que tenim i engrandim justament no n'és, de sostenible. Els departaments de Medi Ambient de les administracions solen ser un negociat a part que intenta fer algunes accions per verdejar *a posteriori* les polítiques que es fan des d'Economia, Empresa o Infraestructures. El dia que ens creguem de veritat el vector ecològic, aquest no serà un ministeri o una conselleria menor sinó un component transversal, el condicionant bàsic, i tots els àmbits de govern hi quedaran subordinats. Mentrestant, i com diu la cançó italiana: *parole, parole, parole...*

Carles Duarte

'A l'enforcall'

La commemoració el 2020 dels 50 anys de la mort de Josep Carner, el poeta noucentista per excel·lència, al seu exili de Brussel·les va comportar una represa dels estudis i les edicions a l'entorn de la seva obra. Al costat de la labor ingent impulsada pel comissari de la commemoració, el professor Jaume Coll, marmessor literari de Carner, vull destacar el volum Vigència de Josep Carner, un interessantíssim número extraordinari de la *Revista de Catalunya* coordinat per Jordi Manent. Doncs bé, llegint *A l'enforcall*, el llibre amb què Francesc J. Gómez va guanyar l'edició de 2019 del prestigiós Premi Gabriel Ferrater, he tingut la sensació de retrobar la qualitat exigent i exquisida de Carner tant en el rigorós treball de la forma com en el gruix i la densitat del pensament i del sentit. *A l'enforcall* és un volum estructurat en tres parts ("En terra d'ombres", "En mon ribatge" i "Vora l'eixida"), un poema coda o epíleg ("La mansarda") i unes notes ("Marginalia") que ens

acompanyen a l'hora de situar els textos precedents en les seves referències i les seves fonts. La tria i el significat del títol esdevenen transparents amb la citació, a l'inici, d'un vers de la cançó de Cerverí de Girona "Axi con cel c'anan erra la via" que ressona a la *Divina Commedia* de Dante Alighieri; és a dir, l'enforcall com a metàfora del laberint de la vida i les cruïlles que hem d'afrontar. Francesc J. Gómez ha tingut una cura extrema a l'hora de cisellar el cos del poemari en 27 dècimes en decasíl·labes i una sextina final, magníficament construïda, a *La mansarda*. Si el ritme intern dels poemes respira amb precisió i la pell sonora dels versos resol amb una melodia subtil i minuciosa els jocs de contrastos i equilibris entre sons, dins *A l'enforcall* Francesc J. Gómez ens ofereix sovint una successió fascinant d'imatges oníriques on de vegades intuïm l'exuberància visual de J.V. Foix. Ens trobem, a més, davant d'un autor que és un filòleg expert en literatura medieval

i un gran especialista en Ausiàs March. La riquesa de referents que nodreixen la mirada de Gómez i que van des del món bíblic fins a T. S. Eliot o Baltasar Porcel passant pels clàssics grecs i romans, els trobadors medievals, Dante, Jordi de Sant Jordi o March, li aporten una consciència d'humanitat que transcendeix una experiència concreta o un moment històric. *A l'enforcall* és el llibre d'un home culte i reflexiu, d'esperit crític, que recorre a la mitologia i al simbolisme per confrontar-se amb el present i amb el destí humà. Ho fa des d'un cert escepticisme, però alhora als seus versos hi alenen amb força el desig i el goig. Sí, Francesc J. Gómez ens hi parla de l'amor i de l'oblit, de la memòria en què ens reconeixem i de la celebració i la nostàlgia de la llum: "Ara que un mar d'aram mor a la platja / i el ponent s'arroenta, alça la copa / i escuro a poc a poc, mirant la copa, / l'enyor de l'hora dolça al teu ribatge, / un vi de pura llum, sense solatge."

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Jordi Vilarrodà

De la mà
d'una nena

En els dos últims anys, ha coincidit a Lleida i el seu entorn la publicació de diversos títols de prosa memorialística. Des de diferents registres i amb diverses procedències –de la narrativa a l'assaig o el periodisme– hi ha hagut autors que han rescatat records i els han destil·lat en forma literària. Va ser primer Teresa Ibars, d'Aitona, amb el seu magnífic *Atles de l'oblit*, on evoca la vida d'un poble del Baix Segre i la seva gent. Després la periodista Anna Sáez, amb el recull dels magnífics articles que publica a la secció "El Retrovisor" del diari *Segre*, aplegats sota el títol de *Batre records*. Seguidament, l'assagista i historiador Antoni Gelonch amb les memòries *Quan érem lleidatans* i la historiadora Antonieta Jarne amb *Carrer Galera, 5*, el trajecte de cinc generacions familiars des de les Garrigues al cor del Segrià. I finalment, la pedagoga Georgina Peroy, que debuta com a escriptora amb *Malgrat la boira*. Tots, excepte el de Gelonch, són llibres publicats per Pagès, imprescindible pilar editorial no només de les terres de Ponent sinó del país en el sentit més ampli.

Georgina Peroy trasllada el lector, en el seu llibre, a la Lleida de la seva infantesa, la dels anys

60 i principis dels 70. La dona en la maduresa vital es mira amb tendresa aquella nena que descobria el món a poc a poc, en el cor d'una ciutat que té poc a veure amb el d'ara, i sap transmetre al lector aquelles sensacions, filtrades pel pas del temps i l'elaboració literària. No hi fa res si nosaltres som lectors que potser no compartim aquest mateix món de referències. No captarem, és clar, la infinitat de matisos que un lleidatà podrà percebre com a part d'una memòria compartida, però hi ha un pòsit que el fa igualment interessant, independentment de la circumstància geogràfica. Els carrers i places d'aquella Lleida, en la seva singularitat, podrien tenir molt en comú amb els d'altres ciutats i pobles del país en la mateixa època. La nena del carrer Maragall de Lleida podria ser qualsevol infant que hagués viscut la mateixa època. I els sentiments són absolutament universals: un amor, per exemple, que s'expressa sense escarafalls però que és sòlid i protector dins de la família, unes il·lusions que tenien poc a veure amb els béns materials –la felicitat pot consistir en comprar a la botiga tres metres de corda per saltar– i la meravella permanent d'una nena que, com tots els infants, es mira el món amb ulls esbatanats. Llàstima que en el moment que ens fem adults deixem enrere aquesta capacitat de fascinació. Georgina Peroy encerta a recuperar-la des del seu present, i desgrana els records en capítols breus –n'hi ha una setantena en el llibre– agrupats temàticament: les preguntes, la vida al carrer, els dies de col·legi, la màgia, la família, les passejades, els oficis, el sol i la boira, la innocència i els jocs. Tot plegat, en una prosa delicada, precisa i bella, que llisca a la perfecció.

Aquest no és un llibre de memòries. És la vida, o millor dit, l'aprenentatge de la vida explicat a través de cada un d'aquests records que habiten en la memòria de l'autora. La nena del carrer Maragall de Lleida ens agafa amb la seva maneta i ens convida a visitar amb ella un lloc estimat... malgrat la boira.

MALGRAT LA BOIRA

Autor: Georgina Peroy
Editorial: Pagès Editors
Lloc i any d'edició: Lleida, 2021.
Nombre de pàgines: 349

Fer poesia
de la natura

El gran mèrit de la poesia de Lola Casas, autora d'una completa obra poètica, és que sap observar la realitat més senzilla per després donar-li forma poètica. Què hi ha més senzill que la natura, que ens ofereix una paleta de colors i tonalitats que canvien a mesura que les estacions s'esdevenen una darrere de l'altra? El jove lector, i també l'adult, trobarà en aquest poemari textos que Casas ja ha publicat en edicions anteriors de poemes de natura, si bé també en trobarà d'inèdits. Per les pàgines del poemari que ara ens ocupa desfilen els núvols, els llamps i els trons de la tardor, i també el cirerer d'estiu amb les seves "arracades vermelles". La metàfora no pot ser ni més bonica ni més visual. De l'hivern en trobarem un poema breu sobre el mes de gener: el fred, el gebre i la foscor formen un

meravellós triangle hivernal. I de la primavera, quatre versos sobre la *Rosada*: "La nit fugí i, de matinalda, una fada polida, endreçada, renta tot el paisatge amb gotetes de rosada." Al bell mig del poemari, com s'anuncia al títol de la publicació, Casas ens regala una versió en vers del conte de la Caputxeta:

només necessita uns trenta-pocs versos rimats per mostrar-nos la innocència de la jove i la voracitat del llop.

Les il·lustracions de Gemma Capdevila són dignes d'elogi: sobre un fons nítidament blanc, i a vegades d'altres tonalitats clares, ressalten les fulles de l'arbre florit al poema "Arbres", o les fulles ja caduques i marronoses al poema "Fulles. En definitiva, un nou poemari de Lola Casas que, amb uns dibuixos molt encertats i personificats, farà les delícies de tots aquells que vulguin, de la mà de la poesia, donar un tomb per la natura i descobrir tota mena de bel·leses.

DIVUIT POEMES DE NATURA I UN CONTE ENTREMALIAT

Autora: Lola Casas
Il·lustracions: Gemma Capdevila
Editorial: Mediterrània
Any d'edició: 2021
Nombre de pàgines: 48

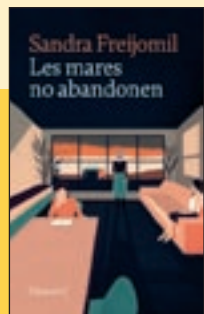

NOVETATS EDITORIALS

'La vida autèntica'
Montse Barderi
Columna

Arrenca la temporada amb les novetats de la Setmana del Llibre en Català. Entre elles aquesta novel·la Montse Barderi, narradora i assagista. Hi parla d'Oliver Bou, que de petit escrivia cartes d'amor per als companys de classe i que de gran, escriptor d'èxit, rep una nova petició d'un antic company de classe per tornar-ho a fer.

'Les mares no abandonen'
Sara Freijomil / Univers

Avalada pel Premi Pollença de narrativa, arriba aquesta novel·la amb un protagonista que retroba la seva àvia al cap de 30 anys de no veure-la. Una àvia que no va exercir com a tal, després de la separació del pare i la mare, que tampoc li va saber donar estabilitat. Ara és ella qui ha de decidir com vol que creixi la seva filla.

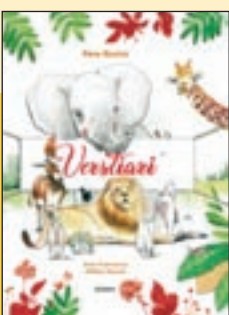
'Som dones, som lingüistes...'
Carme Junyent (ed.) / Eumo

Una publicació esperada des que la lingüista Carme Junyent la va anunciar. Ella ha coordinat les aportacions d'una setantena de dones lingüistes que reflexionen sobre el llenguatge no sexista. Les costures de la llengua es poden forçar, i fins on? Què canvia primer, la llengua o la societat? Un llibre que provocarà, sens dubte, molt de debat.

'La casa i el cervell'
Edward Bulwer-Lytton
Ed. Laertes

Potser és més conegut per novel·les com *Els últims dies de Pompeia*, però aquest escriptor anglès del segle XIX també va ser un dels pares de la narrativa detectivesca i de la fantàstica. Ara podem descobrir aquest relat breu però magistral sobre una casa encantada. L'autor decideix passar-hi una nit, amb el criat i un gos, en contra dels avisos de tothom.

'Verstiari'
Pere Rovira
La Galera

Amb una àmplia trajectòria literària, Pere Rovira s'estrena ara en un gènere nou: la poesia per a infants. I ho fa amb aquest recull de 22 poemes que tenen els animals com a protagonistes i que ha il·lustrat Albert Asensio. En la nostra literatura hi ha il·lustres precedents d'aquest gènere, de Josep Carner a Pere Quart o Mercè Rodoreda.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Montgrony

“ Nit al Montgrony

És alta nit. Un núvol blanc galopa lleuger com un coet, pel firmament cavall espiritad que duu a la gropa el comte Arnau, el condemnat vivent.

El cavall boig va a les palpent, topa i esberla un endolat castell del vent; fa un crit esgarrifós. La nit és xopa; un doll de sang taca els estels d'argent.

Esclata un tro ferotge i amortalla una ombra tota negra que davalla entre clarors d'un llamp que encén la nit.

La llum del cel, esporuguida, minva: cingles avall, entre rocams s'estimba l'udol del llop del Comte maleït. ”

Felip Graugés

AUTOR
Felip Graugés i
Camprodon
(1889-1973)

OBRA
'Obra poètica
completa'
Associació Cultural
de L'Estany, 1989

INDRET
Santuari de
Montgrony

MUNICIPI
Gombrèn

COMARCA
Ripollès

L'escala que comença a la clastra de l'hostatgeria del santuari és, segons la tradició popular, la que va fer construir el comte Arnau sense pagar els obrers. A mitja escala hi ha la capelleta, de mitjan segle XVIII. La imatge de la Mare de Déu bruna és refeta després que l'antiga fos destruïda per un incendi el 1894. Aquí podem llegir el sonet de Felip Graugés, que va dedicar a escriure les vivències d'una nit a Montgrony en què diversos elements li recorden la presència del comte Arnau. Una lectura prou escaient, a més, la setmana en què Gombrèn celebra la seva festa major.

5è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

AUTO DA FE

Gisela Asensio Company La Garriga · 2n PREMI

Il·lustracions: Maria Peix

L'avió s'enlaira de Barcelona amb l'albada i, com sempre, se'm fa un nus a l'estómac. Miro el rellotge: els nens deuen estar a punt de llevar-se i avui no els podré fer el petó de bon dia. Confio que el petit no munti el numeret de cada matí al seu pare avui que no hi soc! Connecto l'I-Pod i Bruce Springsteen em canta tot el trajecte damunt una capa de núvols foscos; a Gijón es preveu pluja. "Està nerviosa amb l'estrena de la mostra", em va explicar la mare, "ja saps que aquest any l'assignatura de direcció escènica és la seva espasa de Dàmocles i es juga el curs... li encantaria que hi fóssim...". I em vaig avançar: "Ja hi aniré jo". Fa dos anys que la Nàdia estudia a la Universitat de Gijón i s'ha convertit en costum que en un moment o altre la mare o jo anem a fer-li costat i a salvar-la de les seves neures. Ella es fa la forta, però jo sé que la soledat li pesa, la veu la traeix quan parlem per telèfon.

L'avió aterra puntual i la Nàdia m'espera a l'aeroport, fa mala cara.

—Ei! Sis mesos sense veure el corcò de la teva germana gran, eh? —li dic mentre l'apropro cap a mi i l'abraço ben fort; ella em retorna l'abraçada amb escreix i, encara agafades per l'espatlla, recullo la maleta i enfilem la sortida cap a l'aparcament.

Astúries se'm cola pels porus de la pell i m'embriaga l'olor de terra mullada. El recorregut per l'autopista es fa curt, els ulls se'm gronxen en el verd rabiós dels camps mentre la Nàdia m'explica amb detall què ha d'enllestir abans de les 7 de la tarda, hora de l'estrena de la mostra teatral. Finalment, afegeix:

—El diumenge et prometo que serà tot per a tu, m'has d'explicar moltes coses!

Li reconec entusiasme en la veu, necessitava veure'm per carregar piles.

—Uf! Hauré de fer memòria, sis mesos són una eternitat! —li responc tot picant-li l'ullet.

Arribem a casa seva i com que té pressa només tinc el temps just per deixar la maleta a l'habitació que m'ha preparat. Em costa un món que accepti anar a esmorzar.

—Tinc una gana ferotge! —li confesso.

—D'acord, però un esmorzar ràpid, que m'esperen a la Uni per a l'últim assaig —accedeix, reticent.

Em porta a la seva cafeteria preferida, un local antic on les bigues són de fusta i el terra cruix sota els peus; seiem en una taula al costat de la porta i mentre esmorzem toca la cita obligada amb les fotos familiars impreses que li porto cada cop que pujo. Ella sempre les espera amb candeletes per recrear-s'hi mirant-les, després les penja en el suro que té al menjador del pis; diu que així ens té més a prop. Però aquest cop les mira de gairell i me les retorna amb un somriure petit.

—No et fan il·lusió? —li pregunto, sorpresa.

—Sí, però m'estimo més mirar-les a casa, amb calma... —Abaixa el cap per remenar el sucre del tallat.

Sense dir res més, agafo el muntant de fotografies i les guardo dins la bossa. Llavors la poso al dia en versió resumida sobre com està la mare, els nens, el Pol i la gent coneguda d'Argentona, i ella mira el rellotge un parell de vegades. Té ànsia per marxar, m'adono que no m'està escoltant fins que li pregunto com porta les assignatures teòriques, llavors enfosqueix la mirada i engega la cantarella de sempre sobre si no es va equivocar venint a estudi-

ar a Astúries, si realment el que ella sent pel teatre és vocació, si serà capaç d'arribar a dirigir com a professional algun dia... Sé que la Nàdia és persona de *menjar-se l'olla*, sé que no pot evitar buscar els tres peus al gat, i també sé que he de tenir paciència amb ella, però m'acabo posant nerviosa i li etzibo que està a punt de fer 26 anys, que calli, acabi els estudis i torni a casa amb el títol a sota el braç. En aquest moment em mira fixament i em fa la impressió que està recapacitant, però simplement es justifica dient-me que *Auto da fe* és una obra complexa i no té gaire clar haver sabut entendre la relació materna-filial que s'estableix entre els personatges principals, i tem que la translació a la narrativa escènica no sigui correcta, i que el disseny d'il·luminació...; al final ja no sé de què em parla, així que m'aixeco, pago i sortim del local. Es farà gran algun dia?

La Universitat s'erigeix solemne en un espai immens, em recorda la fortalesa d'un castell. Aixeco la mirada i l'enfilo per la torre fins al rellotge, a tocar de la panxa dels núvols; és un luxe estudiar en un lloc com aquest i em fa ràbia que ma germana ploriquegi tot el sant dia dient que està nerviosa. Quan entrem a la sala on es representarà l'obra els actors ja hi són i xerren entre ells. I llavors m'adono de com n'és de jove, la Nàdia, per fer de directora d'aquesta gent tan gran! No m'estranya, llavors, que estigui com un flam i se senti constantment en fals! La Nàdia em presenta el Coco i l'Imma; ell té pinta d'estudiant desmenjat, ella podria ser la meva sogra. La Nàdia em xiuxiueja que el Coco és alumne d'Interpretació i l'Imma és una actriu aficionada que s'ofereix a participar en les mostres dels alumnes de Direcció i de tant en tant fa algun anunci de favada asturiana; són els actors que té més a mà, buscar-ne de companyies amateurs li suposa una feinada, sempre estan compromesos. Dono una ullada al meu voltant, l'escenari és petit, a tocar de les grades. De fet, és una de les classes adaptades per assaig i representació. Compta amb uns quants focus, unes petites bambolines i cortinatges gruixuts i negres per tapar les finestres que donen a l'exterior. Tot està pintat de color negre i les parets són forrades de moqueta. L'assaig està a punt de començar, i veient que la cosa va per llarg i que jo hi pinto ben poc, faig un petó a la Nàdia i li dic que no es preocupi per mi, faré un mos en alguna banda i tornaré a l'hora de l'estrena.

Durant l'hora de dinar no puc evitar mentalitzar-me pel desastre que estic a punt de presenciar. Els nervis són mals consellers, i la Nàdia té poca capacitat d'entomar situacions complicades. Em sap greu i m'escalfo les neurones per trobar les millors paraules per dir-li a la Nàdia que no es desanimi, que és aquí per aprendre, que la propera mostra anirà molt millor i bla, bla, bla...

Inquieta, tres hores després trec el nas per la porta de la sala, voldria rascar cinc minuts per

parlar amb la Nàdia abans que comenci la mostra, però quan observo com va de desesperada ultimant l'*attrezzo*, comprovant la il·luminació i el so i donant instruccions d'última hora als actors m'encongeixo dins la jaqueta. A més, han començat a arribar estudiants col·legues de la Nàdia i algun professor de Direcció Escènica amb cara de jutge. La Nàdia, així que em veu, se'm llença al coll i m'ofega amb una abraçada, els nervis se la

mengen. Només tinc temps de desitjar-li, a cau d'orella, molta merda.

Arrenquen els primers compassos de *Summer* i el jazz inunda la sala, els llums es fonen a poc a poc; busco la Nàdia a m b

la mirada i la localitzo a la taula de control, és ella qui tira la llum i el so. Comença la funció.

Des del primer instant em quedo fascinada; la llum, la posada en escena, la música, la interpretació, la història... se'm fiquen tan a dins durant els quaranta minuts que dura l'obra que perdo la noció d'on soc i de què estic veient. Finalment, quan els llums s'obren de nou, la Nàdia baixa a l'escenari a saludar instada pels actors i s'agafen els tres de les mans. Els aplaudiments i les ovacions dels companys eixorden la sala, fins i tot algun professor s'apunta a picar de mans. Vol-dria cridar als quatre vents que és la meva, de germana, però l'emoció m'ofega. Està perfectament encaixada en el món que ha triat, i jo em sento, de cop, fora, i un calfred em recorre l'espinada: a qui he vingut a donar suport exactament?

C a m i n o
darrere els
a c t o r s ,
un petit
grup de
c o m -
p a n y s
i u n

parell de professors que s'han sumat a prendre un cafè a la cafeteria. De tant en tant perdo de vista la Nàdia, amanyagada en braços d'un i altre, colgada de felicitacions a la seva creativitat; diuen que ha clavat el disseny d'il·luminació, que és una crac, i em sembla mentida no haver-me adonat que era creació seva. Seiem en rotllana i cadascú hi diu la seva. A la Nàdia se li ha quedat un somriure perenne, tota ella brilla amb llum pròpia i m'enlluerna, desprèn un magnetisme poderós. Li ressegueixo el nas rodó i els ulls petits darrere les ulleres, hi reconec trets del pare; a través de la Nàdia i de mi hi ha una part d'ell que encara perviu. Què en pensaria ara, el pare, d'ella? No la coneixeria, fa massa anys que va morir. I jo, la conec? Qui és realment aquesta noia que tinc al davant remenant un tallat curull de sucre, amb els dits plens d'anells i les ungles rosegades? Fa un moment vivíem juntes a Gràcia, amb els pares i els mixos, barallant-nos com a gates i representant cadascuna el rol que ens havia tocat: jo, de germana set anys més gran; ella, de germana petita torracollons. Quan va néixer va ser un regal, era la meva nina, la meva tan esperada germana, ja no estaria sola mai més; dos anys després no em deixava posar-li llacets al cap, no m'escoltava i em remenava l'habitació; a l'adolescència odiava quedar-me amb ella els vespres dels caps de setmana quan els pares sortien. "Us entendreu quan sigueu grans totes dues", em deia sempre la mare, i jo li ho negava per sistema: "Amb aquesta nena no hi ha qui s'hi entengui, sempre té el cap als núvols".

Se'm cola una imatge seva, devia tenir uns 8 anys i estava asseguda com un indi al sofà, amb el serrell ballant-li damunt les ulleres; em va dir plorant que no volia anar a l'escola, que els nens es reien d'ella perquè era rara i feia coses rares, i jo li vaig dir que callés, que no sentia la tele. Quantes vegades l'he fet callar al llarg dels anys? Quantes vegades l'he ignorat? Jo, com els nens de l'escola, l'he condemnat a ser la rara de la família i a mi m'he adjudicat l'etiqueta de "normal", mai se m'ha acudit pensar que no era "rara", sinó profundament creativa. Un sentiment em neix a la boca de l'estómac i em crema el pit, per primera vegada m'adono de com l'estimo i la valoro. M'aixeco de cop i la vaig a buscar, i allà, enmig del seu èxit, li demano perdó i li dono les gràcies per haver-me salvat.

Mossiadestone

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Marc Gascon Soler de Manlleu

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

188

LÈXIC

Recorregut pels anglicismes (III): l'esport

L'esport ens ha permès l'entrada d'una bona pila de vocabulari d'origen anglosaxó, per començar la mateixa paraula *esport* (adaptació ortogràfica i fonètica de *sport*). Hi ha nombrosos noms de pràctiques esportives que venen de l'anglès com *futbol*, *voleibol*, *basquetbol*, *handbol*, *corfbol*, etcètera –aquesta darrera encara no admesa per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC).

Com que la majoria d'esports s'han creat en països anglòfons, molts mots ens han arribat sense traduir. És el cas del món del golf (*green*, *eagle*, *birdie*, *bogey*...) i del tennis, o tennis, (*deuce*, equivalent a *iguals*), *match ball* (equivalent a *pilota de partit*); evidentment en el món del futbol no ens falten paraules que s'han estès per abastar altres àmbits: *hat-trick* (dit també *triplet*) i *dream team* ('equip de somni'). Cal dir, però, que alguns anglicismes, com els darrers, són difosos pels mitjans de comunicació per bé que no tenen l'acceptació de l'IEC.

De vegades ratllem el ridícul i diem que aquell o aquell altre fan **running* o són **runners*. Són solucions absolutament sobrerres, no calen, ja que de l'acció sempre n'hem dit *córrer* i de la persona, *corredor(a)*.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 03-09-2021 al 09-09-2021

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Si normalment tendeixes a la impulsivitat o a cert desordre, en aquest moment et fixes més en els detalls i planifiques qüestions laborals i econòmiques pels mesos vinents.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Pots experimentar un moment d'apatia o poques ganes de moure fitxa. És temporal, però no deixis que la procrastinació t'envaeixi. Res canviarà si tu no fas que això passi.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Vius situacions particulars amb la família. Bon moment per fer valer la teva opinió, però no et quedis immòbil ni esperis aprovació, segueix endavant, la vida no espera.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Nova etapa pel que fa al sector laboral. No deixis de practicar una activitat de tipus artístic o vocacional que t'agrada, ja que podria convertir-se en una font d'ingressos.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

En l'amor es preveuen canvis. Hi ha una persona que és del teu interès amb qui fins i tot et podries obsessionar, però sembla que hauràs de prendre decisions al respecte.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

El Sol i Mart al teu signe impulsen a apostar pels teus projectes o anhels. Deixes enrere una etapa d'inacció i també comences a moure't més. Augment de l'exercici físic.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Una persona del passat i que pot ser estrangera o bé que viu una mica lluny, podria tornar a fer-se present. Poses ordre al teu món intern perquè no vols repetir errors.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

S'activa el sector professional i es comencen a moure coses, cosa que et fa sentir més tranquil. En l'amor, mantens una actitud comprensiva i deixes volar la imaginació.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Júpiter retrògrad t'acompanya en un temps de prudència. Analitza les coses abans de fer un pas endavant. Una persona del teu grup d'amics, se sent força atreta per tu.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Si tens fills, cal paciència. Converses amb ells per establir alguns límits. En l'amor podries fer-te enrere perquè no estàs disposat a renunciar a les teves conviccions.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Temps de gestionar l'economia o pors que normalment amagues sota l'estora. El bon aspecte d'Urà al Sol et convida a començar nous tractaments o a millorar la salut.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

L'oposició de Mart a Neptú pot fer que tendeixes a aferrar-te als teus ideals. Si no tens feina, cerca entre els teus contactes. Algú podria donar-te un cop de mà.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

RÈCORD SOBRE RÈCORD

La factura de la llum serà aquest mes d'agost la més cara de tots els temps per a una àmplia majoria de consumidors. S'ha arribat a aquest punt després que la part variable del rebut s'hagi vist sotmesa a una tempesta perfecta d'alta demanda, preus elevats d'algunes primeres matèries, i voracitat especuladora d'alguns operadors. Nou màxims històrics del preu de la llum en un sol mes, com ha passat aquest agost, haurien de ser –almenys– nou invitacions a una reflexió sobre un sistema tarifari amb les costures esquinçades i clarament desfavorable per al consumidor.

Com que no és la primera vegada que el preu de la llum es dispara en un efecte canó-ploma –pujades ràpides, descensos lents–, no és difícil concloure que les experiències prèvies no han suposat grans despeses d'imaginació dels governs de torn per buscar alternatives, ja sigui per impotència, per incompetència o per desídia. Cap dels tres supòsits és gaire encoratjador. Mentrestant, el que queda després d'un mes de rècords constants de preus, és un ampli contingent de consumidors enfadats (fins als 10 milions que tenen la factura sotmesa als dissenys de les subhastes energètiques), una reducció de l'IVA que limita la recaptació de l'Estat i unes companyies subministradores sumant ingressos milionaris que, molt probablement, s'acabin veient en uns comptes d'exploació que ja aquest primer semestre de l'any lluien ufanosos. I el que queda, també, és una estructura tarifària opaca i incomprendible que demana a crits una reformulació que comenci de zero.

Els polítics aparenten seguir aquesta evolució amb posat sever, però les accions que emprenen no deixen de ser pura cosmètica. A cada mesura que s'introdueix, el sistema tarifari es complica fins a convertir-se en un magma incomprendible (només cal mirar el rebut per comprovar-ho). Un preu variable fet a cop de subhastes privades, peatges per cobrir despeses acumulades per anys de compromisos del govern amb les empreses que depenen del BOE, impostos, drets d'emissió... Tot plegat, carregat a l'esquena d'un client captiu, perquè

depèn de les subministradores per tenir llum a casa o a l'empresa i amb poques opcions per buscar una empresa alternativa arran d'una liberalització que, quan es va portar a terme, no va ser digna d'aquest nom.

El posat dels polítics és sever, però el missatge és d'impotència. Segons el seu discurs, aquestes són les normes que venen d'Europa i no es poden canviar. En un acte de fe, es pot assumir aquesta explicació, però el fet cert és que l'energia a l'Estat és, ara, més cara que la d'Alemanya o la de França, sotmeses a regulacions idèntiques (per més que les fonts energètiques emprades siguin diferents). No és de tot cert que no s'hi pugui fer més, és que s'ha fet una tria: entre fer enfadar els reguladors europeus o els consumidors, s'opta per fer enfadar els consumidors, amb un increment del preu de la factura que es calcula que serà del 25% aquest any;

entre fer enfadar les companyies elèctriques o els consumidors, s'opta –de nou– per fer enfadar els consumidors. Està clar que en els càlculs polítics els consumidors no són els més poderosos. Ni tan sols per la força que els donen els vots. Com deu ser, doncs, la força europea i la força d'unes empreses que no haurien de deixar d'estar sotmeses a l'escrutini públic que suposa la seva activitat i una composició d'òrgans d'administració amb noms provinents de la política en una sospita ben justificable d'un règim de portes giratòries.

Teresa Ribera, la ministra de Transició Ecològica –el màrqueting mana fins i tot en el nom dels ministeris– diu que el govern no pot intervenir per fixar uns preus màxims i es va permetre fer veure que renyava algunes companyies que han aprofitat els preus més elevats del moment per buidar embassaments per produir electricitat barata mentre els preus de venda estaven en pujada lliure. Però l'amenaça va ser que el càstig per aquesta suposada trampa els vindria dels mercats. “És falta d'empatia social, i l'empatia social cotitza a borsa”, va dir com a frase lapidària. Potser l'empatia social cotitza a borsa, però segurament no tant com uns beneficis de 1.531 milions d'euros com els que va declarar Iberdrola en el primer mig any, o els 832 milions d'Endesa, o els 557 de Naturgy o els 358 de Red Eléctrica. Deu ser per això que el selectiu de borsa es diu Ibex-35 i no Empatix-35.

Mentre el govern es mostra impotent per actuar en un servei essencial com és l'energètic, les pujades del mes han portat a un increment interanual de l'índex de preus de consum del 3,3%, un rècord des de 2012, empès en gran part pel cost de l'energia i també dels aliments no processats –els especuladors estan fent feina–. Aquest creixement de preus general comporta un doble problema: afecta la competitivitat de les empreses i de l'Estat en general i, sobretot, deixa les capes més desfavorides de la societat amb més dificultats d'accés a serveis essencials i a aliments. Que la resposta del govern a tot plegat sigui que no hi pot fer res és, certament, descoratjador.

INDICADORS

Euríbor descendent

L'euríbor a un any, el principal índex de referència per a les hipoteques a tipus variable a l'Estat, torna a caure per tercer mes consecutiu. Durant l'agost, es va situar en el -0,498%, per sota el -0,491% registrat el juliol. L'índex torna a apropar-se al seu mínim històric del -0,505% que tenia aquest gener. L'euríbor ha registrat un descens de 0,139 punts i no abandona el tipus negatiu des de principis de 2016.

Represa turística

El creixement de l'ocupació en el sector turístic ha accelerat durant el mes de juliol, segons dades publicades per Turespaña. El nombre d'afiliats en hostaleria, agències de viatges i operadors turístics a Catalunya ha augmentat un 4,8% al juliol en comparació amb el mateix mes de l'any passat, fins a 279.781 persones. Només les Balears i Andalusia superen, en termes absoluts, l'augment català.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

JOHN LENNON
'Imagine'

Capitol, 1971

Entre les 10 cançons d'aquest disc, tal com es desprèn del títol, hi ha "Imagine". És la primera. Sí, és aquella canço que tant pot sonar a un enterrament com a un casament, a una mani contra la guerra o a favor del col·lectiu LGBTQ+. O en la inauguració d'uns Jocs Olímpics, tal com va passar a Tòquio el passat juliol, exactament 50 anys després de la seva publicació. No hi ha dubte que ens trobem amb una de les cançons més famoses i estimades de l'últim segle. La veu de John Lennon, un piano tocat per ell mateix, el baix de Klaus Voormann, la bateria d'Alan White i una mica d'orquestració afegida pel productor Phil Spector. Tot ben senzill. Però al disc hi ha nou cançons més. I la majoria, molt bones. Dues d'amor molt maques, "Jealous Guy" i "Oh My Love". Una mica de soul amb "It's So Hard", que ens fa recordar Otis Redding. Però també hi trobem el Lennon més rocker i empenyat amb dos temes furiosos: "I Don't Wanna Be a Soldier" i "Gimme Some Truth". I un irònic atac al seu antic amic dels Beatles, Paul McCartney, "How Do You Sleep?", on, per cert, sona la guitarra *slide* de George Harrison. I la festa acaba amb declaració d'amor a Yoko Ono amb un títol poc original: "Oh Yoko!". Lennon en plena forma. Ja no va tornar a repetir un disc tan bo com aquest.

osos: "I Don't Wanna Be a Soldier" i "Gimme Some Truth". I un irònic atac al seu antic amic dels Beatles, Paul McCartney, "How Do You Sleep?", on, per cert, sona la guitarra *slide* de George Harrison. I la festa acaba amb declaració d'amor a Yoko Ono amb un títol poc original: "Oh Yoko!". Lennon en plena forma. Ja no va tornar a repetir un disc tan bo com aquest.

NOTES

Dausà, Valls... i altres discos que vindran amb la tardor

Joan Dausà, El Petit de Cal Eril, Paula Valls, Germà Aire... aquests són alguns dels artistes nostrats que publicaran nou àlbum abans d'acabar el 2021. Un dels primers discos en arribar serà *Ho tenim tot*, el nou treball de Joan Dausà que a l'estiu ja es va poder escoltar en directe en un festival que el músic va organitzar a Empúries. Una altra novetat serà la reaparició de Glaucs, el grup encapçalat per Jofre Bardagí que traurà nou disc amb una sorpresa a la bateria: el fitxatge del Lax'n'Busto Jimmy Piñol. Properament també arribarà el nou disc de la manlleuena Paula Valls, una nova entrega dels osonencs Germà Aire i l'onzè disc d'estudi de Roger Mas, que es titularà *Set flors*. I encara n'hi ha més: també trauran nou disc Nil Moliner, Marina Rossell, Las Migas, Joan Reig, El Petit de Cal Eril, Marialluïsa, Paula Grande, Tarta Ralena, Roba Estesa, Mazoni o Intana. I per acabar, una última novetat: durant la tardor també es publicarà el segon disc en solitari d'Adrià Salas, el cantant de La Pegatina. La sortida de l'àlbum, però, no farà que el grup de Montcada i Reixac plegui veles, ja que la intenció de Salas és compaginar la seva trajectòria a La Pegatina amb el seu projecte més personal. De bolets no ho sabem, però de discos és evident que la collita d'aquesta tardor serà generosa.

EL TEST
Laura Gouria

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** Una + Dos. **Primer disc que et vas comprar?** *Slippery When Wet* de Bon Jovi. **Quants discos tens?** De CDs, entre 300 i 400. A banda, alguns vinils. **Salva'n tres.** *Kill To Get Crimson*, de Mark Knopfler; *Didn't He Ramble*, de Glen Hansard; i *Devils & Dust*, de Bruce Springsteen. **Grups o músics de capçalera.** Neil Young, Pink Floyd, Dire Straits, Bruce Springsteen... **Un concert (com a públic) per recordar.** Molts! Però vaig gaudir moltíssim a primera fila amb Bruce Springsteen & The E Street Band el 2002 a Barcelona. Va ser èpic!

ARNAU JAUMIRA

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

ZUMBIDO
LLAMPEC
'Sobre pronòstics'

Nova entrega de Zumbido Llampec, un dels grups més esparracats de l'escena nostrada que no han parat –amb el permís de la pandèmia– des que es van reagrupar el 2018. A *Sobre pronòstics* la claven de nou amb 10 temes que parteixen del punk-rock clàssic, sempre anant de dret a barraca, amb lletres desenfadades i sovint divertides que trenquen amb els tòpics del rock. Molen *La Betty i el tiu que no tenia gaire flexibilitat*, *Sort n'hi ha del rock'n'roll* o una que defineix perfectament el tarannà de la formació: *L'important és passar-ho bé*. Uns cracks.

MANEL JOSEPH
'Postal de la
Mediterrània'

Manel Joseph és l'històric vocalista de l'Orquestra Plateria. I ara, mig jubilat i sense cap urgència ni pretensió, ha publicat un disc de canço d'autor fet a mitges amb Pep Torres, que s'ha encarregat de totes les músiques, i amb el poeta Manuel Dolz, que ha fet les lletres. El treball s'obre amb *Soc feliç*, un tema autobiogràfic on Joseph deixa clar el seu estat d'ànim, i segueix amb *Mercè*, *Postal de la Mediterrània* i *Pobre Sol enamorat*. Peces reposades però amb un aire *Plateria* amb força salsa i alguns moments fins i tot ballables.

OWIX
'Bruixes'

Un dels grups més veterans de l'escena pop-rockera del País Valencià és Owix. Es van donar a conèixer el 1994 amb un recopilatori on també hi havia, per exemple, uns aleshores desconeguts Obrint Pas. Des de llavors n'han passat de tots colors i tot i que mai han acabat d'esclatar, gairebé sempre han estat vius i actius. L'any passat van reaparèixer amb *Salut!*, un treball autoeditat amb regust folk, i ara tornen amb *Bruixes*, un disc d'aire més rocker amb 12 cançons. En tres hi canta Ximo Guardiola, ànima de la banda, i a la resta la veu principal l'encarnen dones.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Cuestión de sangre'

De Tom McCarthy.

Camí a la redempció

El cineasta Tom McCarthy, guanyador de l'Oscar per la seva pel·lícula sobre el periodisme *Spotlight* (2015), estrena ara als cinemes un correcte i contingut melodrama paternofamiliar, *Cuestión de sangre*, just després de la seva preestrena mundial al Festival de Cinema de Canes.

El film està protagonitzat per un pare esquerp i solitari, Bill Baker (Matt Damon), operari en una explotació petrolífera d'Oklahoma, un home assetjat per la culpabilitat que fuig d'un passat vergonyós a la recerca de la seva redempció personal. Bill busca la restitució de la seva credibilitat malmesa intentant ajudar la seva filla, Allison (Abigail Breslin), tancada en una presó marsellesa acusada d'assassinat, a través de visites periòdiques.

En aquest film de reconciliació familiar ple de desacords i desavinences, el pare se sacrificarà per la causa de la llibertat de la seva filla fins al punt d'instal·lar-se en aquesta capital mediterrània. Aquesta lluita personal aporta alguns ingredients del gènere del *thriller* carcerari quan el film gira al voltant de motius com la innocència o la culpabilitat d'Allison o els tords que dona el procés judicial de la filla per intentar buscar el seu alliberament.

Com a rerefons batega de forma evident el contrast cultural que sorgeix des del moment que Bill s'estableix a Marsella mentre intenta refer la seva vida tot establint una relació d'amistat amb una actriu francesa, Virginie (Camille Cottin), i connectant molt bé amb la seva filla. Un xoc cultural de contrastos que va més enllà dels tòpics de cada país –cas del rugbi americà versus el futbol europeu, en aquest cas concret, l'Olímpic de Marsella–, i aborda també la distància ideològica que sorgeix entre un perfil de votant reaccionari de Trump i una dona francesa més intel·lectual i liberal.

Matt Damon destaca especialment en la figura d'un home simple, religiós i introvertit, i amb la seva inexpressivitat i la seva rigidesa contribueixen a crear aquest prototip d'home tan conservador com distant. Cal parar atenció al títol original del film, *Stillwater*, població original de pare i filla, nom que té un paper determinant en la trama. Per acabar, estaria bé esmentar que, tot i que la pel·lícula mai diu que hagi estat inspirada en fets reals, la trama d'Allison Baker recorda massa el cas verídic de l'estudiant americana Amanda Knox l'any 2007 a Itàlia quan va ser incriminada i empresonada per matar una amiga seva.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / O. Serra

ARXIU CASTELLS I PLANAS

Cardedeu celebra 50 anys de les històriques Nits amb Jazz

Concert commemoratiu del 50è aniversari de les Nits amb Jazz. Pista Coberta del parc Pompeu Fabra, Cardedeu. Dissabte, 4 de setembre, 20h.

Cardedeu celebra el 50è aniversari de la primera edició de les històriques Nits amb Jazz de les dècades dels 70 i els 80. Hi actuarà un *ensemble* format per músics que van tocar-hi a l'època. I com a cap de cartell, el trio de Perico Sambeat (saxo), Marc Miralta (bateria) i Javier Colina (contrabaix).

Big Mama a Sant Quirze

Big Mama Montse & Sister Marion. El Parc, Sant Quirze de Besora. Diumenge, 5 de setembre, 18:30.

La santquirzenca tancarà el programa del Sant Quirze Blues Festival, que tindrà lloc dissabte i diumenge entre El Parc i el Teatre Centre. Big Mama hi interpretarà el seu inconfusible blues en clau femenina.

EXCLUSIU

PER A

SUBSCRIPTORS

D'EL 9 NOU

A partir d'ara,
teniu accés directe a

**L'HEMEROTECA
HISTÒRICA**

Entreu a el9nou.cat/historic-hemeroteca
un arxiu documental molt valuós
al vostre abast

Totes les notícies
des de
1990

Si encara no sou subscriptors, truqueu al **93 889 49 49**
o entreu a el9nou.cat/subscriure

CINEMES

AFTER. ALMAS PERDIDAS

EUA 2021. Dir. Castille Landon. Amb Mira Sorvino, Stephen Moyer i Carter Jenkins. Drama. Quan Tessa pren la decisió més important de la seva vida, tot canvia. Els secrets que surten a la llum sobre la seva família i la de Hardin posen en perill la seva relació i el seu futur. La vida de Tessa comença a trencar-se i res serà com abans. Encara que sap que Hardin l'estima, aquestes dues ànimes estan envoltades de gelosia i odi... i perdó.

CANDYMAN

EUA 2021. Dir. Nia DaCosta. Amb Colman Domingo, Miriam Moss i Rebecca Spence. Terror. Des de temps immemorials, els projectes residencials del barri de Cabrini Green, a Chicago, s'han vist amenaçats per la història d'un suposat assassí en sèrie que s'invoca fàcilment repetint el seu nom cinc vegades davant d'un mirall.

D'ARTACAN I ELS TRES GOSQUETERS

Espanya 2021. Dir. Toni García. Animació. La història del jove D'Artacan, un noi impetuós i innocent que se'n va a París per complir el seu somni de convertir-se en gosqueter. Allí coneixerà

un fidel amic, el ratolí Pom; s'unirà als famosos gosqueters (Athos, Portos i Aramis); s'enamorarà de Juliette; al·lucinarà amb Milady, la famosa gata espia; i s'enfrontarà al pervers Cardenal Richelieu. Sense oblidar Rofty, el corser de D'Artacan, que el salvarà més d'una vegada.

DESCARRILADOS

Espanya 2021. Dir. Fernando García-Ruiz. Amb Julián López, Arturo Valls i Ernesto Sevilla. Comèdia. L'any 2000, Pepo, Roge, Costa i Juan Luis, quatre amics de vint-i-tants anys, van emprendre el viatge somiat: l'Interrail. Però en la seva primera parada a París, l'aventura, i de pas la seva amistat, va acabar de manera abrupta. Vint anys després Juan Luis ha mort i, com a última voluntat, ha decidit donar la seva sucosa herència als seus tres antics amics. Però a canvi els demana que facin l'Interrail que no van poder fer amb unes divertides condicions... han d'emportar-se amb ells les cendres del seu amic perquè pugui "viure" l'experiència amb ells.

EL BEBÉ JEFAZO: NEGOCIOS DE FAMILIA

EUA 2021. Dir. Tom McGrath. Animació. Tim i Ted ja són adults. Tim i la seva esposa Carol viuen amb la seva filla superdotada de 7 anys, Tabitha, i la petita de la casa, la bebè Tina. Malgrat que els germans Templeton no mantenen la mateixa relació, Tabitha té idealitzat el seu

oncle Ted i de gran vol ser com ell i ser la directora d'un gran negoci. Però, per a sorpresa de la família, tota l'atenció recau en Tina, que revela que és una superagent secreta de BabyCorp. La seva missió és descobrir la doble imatge que amaga l'escola de la seva germana i alhora el seu misteriós amo, el Dr. Erwin Armstrong.

ESCAPE ROOM 2: MUERES POR SALIR

EUA 2021. Dir. Adam Robitel. Amb Taylor Russell i Logan Miller. Thriller. Zoey i Ben han resultat ser els únics supervivents del maquiavèl·lic joc posat en marxa per la companyia Minos. No obstant això, el perill no ha acabat per a ells. El duo planeja viatjar a la seu de Minos per intentar destapar les matances que la indústria està duent a terme. Per fer-ho hauran de viatjar en un avió que compta amb una prova l'índex de supervivència de la qual està entorn del 4%. Aconseguiran burlar la mort de nou? Seqüela d'Escape Room.

ESCUADRÓN SUICIDA

EUA 2021. Dir. James Gunn. Amb Margot Robbie, Idris Elba, Viola Davis, John Cena i David Dastmalchian. Acció. Un grup de supermalvats es troben tancats a Belle Reveu, una presó d'alta seguretat amb la taxa de mortalitat més alta dels Estats Units. Per sortir d'allà faran qualsevol cosa, fins i tot unir-se al grup Task Force X, dedicat a dur a terme missions suïcides sota

les ordres d'Amanda Waller. Fortament armats són enviats a l'illa Curt Maltese, una jungla repleta d'enemics.

GARCÍA Y GARCÍA

Espanya 2021. Dir. Ana Murugarren. Amb José Mota, Jordi Sánchez i Antonio Resines. Comèdia. Hispavia, una aerolínia de baix cost es troba en greus dificultats. Ni els seus números quadren, ni els seus avions volen. En un intent desesperat de salvar la companyia decideixen contractar simultàniament un prestigiós consultor d'aerolínia i un expert mecànic que està a l'atur. La casualitat i la desorganització de l'empresa faran que s'intercanviïn els seus papers.

ICE ROAD

EUA 2021. Dir. Jonathan Hensleigh. Amb Liam Neeson, Laurence Fishburne i Amber Midthunder. Acció. Un grup de miners han quedat atrapats en una mina de diamants. Un equip de rescat intentarà treure'ls del fons de la mina posant a prova els seus límits i superant obstacles que s'aniran trobant al llarg del rescat.

LA PATRULLA CANINA

EUA 2021. Dir. Cal Brunner. Animació. Els personatges de la mítica sèrie, liderats per Ryder, s'enfrontaran a diverses aventures i a Humdinger, el seu gran rival. Aquest malvat personatge, amant dels gats, estableix una llei que prohibeix els gossos.

MALIGNO

EUA 2021. Dir. James Wan. Amb George Young, Annabelle Wallis i Jake Abel. Terror. Madison està paralizada per visions d'assassinats i el seu turment empitjora quan descobreix que aquests somnis són, de fet, realitats.

REMINISCENCIA

EUA 2021. Dir. Lisa Joy. Amb Hugh Jackman, Rebecca Ferguson i Daniel Wu. Ciència-ficció. Nick Bannister, un investigador privat ajuda els seus clients a recuperar records perduts. Un dia la seva vida canvia quan apareix Mae, una nova clienta. Encara que Mae només acudeix a la seva consulta per trobar un objecte perdut, es convertirà en una perillosa obsessió per Bannister.

SHANG CHI I LA LEYENDA DE LOS DIEZ ANILLOS

EUA 2021. Dir. Destin Cretton. Amb Simu Liu, Tony Leung Chiu-Wai i Tim Roth. Acció. Adaptació cinematogràfica de l'heroi creat per Steve Englehart i Jim Starlin el 1973. Un personatge mític xinès, meitat americà, amb un peculiar estil de combat que mesclava King-fu i armes de foc.

CARTELLERA

CAMPRODON	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Casal Camprodoní	Queridos camaradas	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
RIBES DE FRESER	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts	
Catalunya	La última gran estafa	-	22.00	-	-
RIPOLL	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	
Comtal	Siempre contigo	-	19.30	19.30	21.30
	D'Artacan y los tres (...)	-	-	17.30	19.00
VIC	Divendres	Dissabte i diumenge	Di., dt. i dj.	Dimecres	
Sucre	After, almas perdidas	16.30, 17.25, 18.30, 20.30 i 22.30	11.35 (ds), 11.30 (dg), 13.30 (ds), 15.40, 17.35, 18.30, 20.45	16.25, 17.20, 18.10, 20.05 i 22.00 (dl/dm)	15.40, 16.40, 17.40, 19.40 i 21.45
	Shang-Chi y la leyenda de los (...)	16.20, 19.45 i 22.10	11.35 (dg), 16.00, 19.45 i 22.10	16.40, 19.15 i 21.40 (dl/dm)	15.55, 19.30 i 21.55
	Shang-Chi y la leyenda de (...) 3D	18.00	11.20 (dg), 13.15 (ds) i 16.00	17.30	17.30
	Maligno	16.25, 18.30, 20.25 i 22.30	16.10, 18.15, 20.25 i 22.30	16.25, 19.30 i 21.45 (dl/dm)	15.50, 17.55, 19.55 i 22.00
	La patrulla canina	16.25, 18.05, 20.35 i 22.35	11.25 (ds), 11.40 (dg), 15.45, 17.25 i 19.05	16.30 i 18.20	16.00 i 17.50
	Ice Road	18.20	17.120, 20.20 i 22.20	20.00 i 22.00 (dl/dm)	17.35, 20.00 i 22.00
	Candyman	19.20, 21.05 i 22.50	19.10, 20.55 i 22.40	18.30, 20.15 i 22.00 (dl/dm)	18.35, 20.20 i 22.00
	Reminiscencia	20.20 i 22.30	20.20 i 22.30	18.10	19.35 i 21.45

García y García	20.45 i 22.40	20.50 i 22.45	20.05 i 22.00 (dl/dm)	20.00 i 21.55
Free Guy	20.25 i 22.30	11.50 (dg), 20.25 i 22.30	19.55 i 22.00 (dl/dm)	19.55 i 22.00
Scape Room 2	18.45	19.10	20.20	18.15
D'Artacan i els tres... (cat.)	16.35 i 19.00	11.30 (dg), 15.40 i 17.25	16.35 i 18.20	15.50 i 18.10
Escuadrón suicida	16.35	17.55	22.00 (dl/dm)	15.45
Jungle Cruise	-	15.40	-	-
El bebé jefazo	-	11.45 (dg.) i 15.50	-	-
A todo tren: destino Asturias	16.15	15.25	16.25	15.45

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	D'Artacan y los tres (...)	16.00	16.00	16.00	16.00
	Annette	19.30	19.30	19.30	19.30
	Tiempo	17.30 i 22.00	17.30 i 22.00	17.30 i 22.00	17.30 i 22.00

GRANOLLERS		De divendres a diumenge	
Edison	Una villa en la toscana	19.00	

GRANOLLERS		De divendres a dijous	
Ocine	After, almas perdidas	16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30 i 22.30	
	Fast & Furios 9	21.30	
	Shang Chi y la leyenda de (...)	16.30, 18.15, 19.00, 20.15 i 22.00	
	Reminiscencia (Atmos)	16.00 i 18.10	
	Free guy (Atmos)	20.20 i 22.30	
	Maligno	16.00, 18.00, 20.10 i 22.20	
	Candyman	16.30, 18.40, 21.00 i 22.45	
	Ice Road	20.30 i 22.30	
	Los olchis	16.15 i 18.00	
	Escuadrón suicida	19.45 i 21.30	
	Jungle Cruise	15.55 i 22.15	
	El bebé Jefazo	16.15 i 18.15	
	Escape Room 2	17.45 i 22.45	
	La patrulla canina	16.00, 17.45, 18.30 i 19.30	
	Space Jame: Nuevas leyendas	16.20	
	Tiempo	20.15 i 22.15	
	D'Artacan y los tres (...)	16.00	
	A todo tren	19.30	
	Descarrilados	21.15	
	Free guy	16.10 i 18.15	
García y García	20.20 i 22.10		

SANT CELONI		De divendres a dijous	
Ocine	Maligno	16.00, 20.15 i 22.20	
	El bebé jefazo 2	18.10	
	After. Almas perdidas	16.30, 18.30, 20.30 i 22.30	
	Descarrilados	16.30	
	Patrulla canina	16.00, 17.45 i 18.30	
	Escuadrón suicida	20.15	
	Candyman	22.40	
	Shang Chi y la leyenda (...)	16.30, 19.00 i 22.00	
	Free guy	19.30	
	Reminiscencia	21.45	

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									■			
2						■						
3		■									■	
4								■				
5					■							
6	■									■		
7				■								■
8							■					
9			■						■			
10						■						
11		■									■	
12								■				
13					■							

HORIZONTALS: 1. Sessió íntegra, com la pàtria que somiava el poeta. Un poble del Pirineu a les palpentes / 2. És a un aril com a un pur el puré. Substituir però amb un aire a supplantar / 3. Pocapena. Entre els seus clients tant s'hi compten pescadors com cabassers. Pocaena / 4. Fer servir la cavitat bucal com un volcà. Planta que va marcar el principi de l'evolució / 5. Manté aturat a la carretera. Epístola amb voluntat de lectura massiva / 6. Donen la mesura dels límits de l'avortament. Lo ianqui / 7. Omplien el cor d'en Capri. Consumidors de cafè d'emirat / 8. Si fos urànic tampoc fóra més perillós d'ingerir del que ja és. Parlant de cafè: batuda que es fa en gran quantitat / 9. El germà gran. Ambiente artificialment. Orienta els clients que entren al motel per la porta de darrere / 10. Entre l'Isidre i l'Ovidi, una excrecència de líquen. Estadi evolutiu entre la mata i l'arbre / 11. Un quart de vuit. És a l'ermita com La Roca Village a la botiga de barri. Trident desmanegat / 12. Pispats, rampinyats. No arriba a... dallò, només a herba per segar / 13. Poms de flors que haurien de precedir la Pasqua. Residència del canonge a tocar de Tarragona.

VERTICALS: 1. Parlant de religiosos, el de la capa que menja remenat de perca. Posar en marxa l'operació iogurt presumptament sa / 2. Preciós, a fora! Pròrrogues per, no res, per fer-se els pits. Després de mi / 3. Busca?: sí, tot el dia voltant. Un altre mossèn, però aquest a l'altra riba de la Mediterrània / 4. Assentiment cerimoniosament formal. Surten de la clínica sense haver-hi entrat / 5. Com que no és prou ràpid, a fer de suplent. Com a monja sembla mauritana però és benedictina / 6. La força, igual de desmanegada. Vestimenta per menjar ous amb botifarró. Tres que no tenen aturador / 7. La filleta de l'Alexandre, o d'en Nicolau. Pes dividit pel volum?: ho trobo excessiu / 8. Avui, -5. Mànegues enfilant-se cel amunt. Partida de naixement / 9. Insistència atmosfèrica traslladant-se cap al món de la competició. Unitat de mesura del petroli / 10. Peix petit. Tancaran amb la màxima solemnitat possible / 11. Als marges de la llei. O bons paisatges o genetistes partidaris de l'òvul. Enganxades a l'aljub / 12. Un religiós més: aquest, força prelibat. Panícula que ajuda el veí a plantejar-se i resoldre el dubte.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: fàcil

			4			6		
	4	2	6			5	3	
				3		4	8	
8			9		4		5	
	7		5	8				
6	5						9	8
2			3			8		7
	8	5			7	3		6
	3	7					2	

Dificultat: difícil

	1		7	8		9		
3	9		5			4	6	7
	2	7						
			3				4	6
8	4		2				9	
9						3		
1		6						
4	3					5		2
		5	8	4				

SOLUCIONS

1	3	7	8	4	6	9	2	5
4	8	5	2	9	7	3	1	6
2	6	9	3	5	1	8	4	7
6	5	4	1	7	3	2	9	8
9	7	3	5	8	2	1	6	4
8	2	1	9	6	4	7	5	3
5	1	6	7	3	9	4	8	2
7	4	2	6	1	8	5	3	9
3	9	8	4	2	5	6	7	1

Dificultat: fàcil

2	7	5	8	4	3	6	1	9
4	3	9	6	7	1	5	8	2
1	8	6	9	2	5	7	3	4
9	6	2	1	5	4	3	7	8
8	4	3	2	6	7	1	9	5
7	5	1	3	9	8	2	4	6
6	2	7	4	3	9	8	5	1
3	9	8	5	1	2	4	6	7
5	1	4	7	8	6	9	2	3

Dificultat: difícil

1	C	O	M	P	L	E	T	A	A	L	P
2	A	R	I	L	E	S	U	P	L	I	R
3	P	N	A	N	S	A	I	R	E	E	
4	F	R	U	C	T	A	R	E	V	O	L
5	R	E	T	E	S	I	S	I	V	A	
6	S	E	T	M	A	N	E	S	I	T	
7	A	P	R	A	B	I	C	S			
8	C	I	A	N	U	R	M	O	L	T	A
9	T	T	A	R	O	M	O				
10	I	S	I	D	I	A	R	B	U	S	T
11	V	M	O	N	E	S	T	I	R	E	
12	A	F	A	N	A	T	S	D	A	L	L
13	R	A	M	S							